

que són crucials per a la seva supervivència. En acabar les dues intervencions, va tenir lloc un col·loqui entre els ponents i el públic assistent a la jornada.

L'endemà divendres a les 9 del matí, després de donar la benvinguda als assistents, la Dra. Cabré va presentar la conferència «El català: una llengua minoritària cosmopolita?», a càrrec de Vicent Partal, periodista i director de Vilaweb. Partal va fer una flamant anàlisi sobre la posició del català en els diversos espais digitals per analitzar-ne la cabuda que hi té. Amb gràfics molt il·lustradors i l'auditori del Campus de Poblenou de la UPF ple, el periodista va explicar el perquè del fet que el català es pugui considerar una llengua global tecnològicament parlant, tot i ser una llengua minoritzada localment, i va subratllar la importància de no abaixar la guàrdia per no revertir la situació i, tanmateix, millorar-la.

Després de la pausa, Margarida Aritzeta, escriptora, professora i degana de la Institució de les Lletres Catalanes, va pronunciar la conferència titulada «Apunts sobre la mundialització cultural i els seus efectes en l'ús de la llengua catalana». Amb un to narratiu, Aritzeta va fer un recorregut històric, amb pinzellades de la seva pròpia experiència, des de finals de la dècada dels 60 fins a l'actualitat, per reflexionar sobre l'evolució de la cultura catalana en un món que ha passat de ser local a esdevenir global, i va alertar de la necessitat de tenir un estat propi per combatre el desemparament lingüístic en què possiblement es trobaran les pròximes generacions, que actualment no disposen de prou continguts culturals en català.

Finalment, Josep Gifreu, catedràtic emèrit de Teoria de la Comunicació de la UPF i membre de l'IEC, en la seva conferència «Impacte de la globalització dels espais comunicatius sobre la llengua. Deu apunts per a l'exploració», va desgranar en diferents punts com afecta la globalització en l'àmbit de les comunicacions a les comunitats lingüístiques i com aquestes afronten la preservació de la llengua. El comunicòleg va afirmar, d'una banda, que cal generar un espai on la societat estigui compromesa amb la lleialtat lingüística del territori i, d'altra banda, que és necessari un estat que promogui i protegeixi la llengua, sense el suport del qual es fa difícil preservar el català en el món digital.

Després de totes les intervencions originals, la Dra. Cabré va donar pas al debat de la jornada, que es va allargar fins ben entrades les dues del migdia, i, finalment, va exposar-ne les conclusions més destacades. Per a més informació sobre la jornada, podeu recuperar la gravació de l'acte a la pàgina web de la CPF (<<https://www.upf.edu/web/catedrapompeufabra>>). A més, cada jornada es recull després en una publicació que es presenta a la jornada de l'any següent. La publicació de les actes de la Cinquena Jornada s'inclourà a la sèrie de publicacions que es poden trobar en format digital a la mateixa pàgina web.

Laia VIDAL SABANÉS
Universitat Pompeu Fabra

XV Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics (Perpinyà, 15 i 16 de novembre de 2019).

— L'origen del Grup d'Estudis Etnopoètics (GEE) té lloc el 7 d'octubre de 2004, a la Universitat Rovira i Virgili (URV), en una reunió pensada per a constituir un grup de treball en l'àmbit de l'etnopoètica i el folklore. L'objectiu era acoblar esforços dispersos i formar un grup multidisciplinari que intercanviés experiències i projectes. Aquesta reunió va ser promoguda pels professors Josep M. Pujol (Barcelona 1947-2012) i Carme Oriol —del Departament de Filologia Catalana de la URV— i va aplegar un bon nombre d'investigadors de diversos indrets dels Països Catalans, força d'ells vinculats a l'àmbit universitari. Fou el 25 de novembre del 2005, a la URV, que, finalment, es constituí formalment el grup, s'elegí un primer grup gestor i es decidí fer una trobada anual de caràcter rotatiu pels territoris del domini lingüístic. Des d'aquella data, se n'ha fet una

cada any, dedicada a un tema central entorn del qual es presenten comunicacions que, posteriorment, són elaborades en forma d'article i publicades en un llibre.

Els dies 15 i 16 de novembre de 2019 va tenir lloc, a Perpinyà, la XV Trobada del GEE, grup que és sota l'empara de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Amb el tema «Mons reals i imaginats en l'etnopoètica catalana», es va desenvolupar en el si de l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà, que va brindar una acollida digna d'agraïment a tots els assistents, i amb la col·laboració del CRESEM (Centre de Recherche sur les Sociétés et les Environnements Méditerranéens) - Axe Langues et identités.

La rebuda dels participants —membres del GEE i estudiosos de la Catalunya del Nord, majoritàriament— va anar a càrrec de la professora de la Universitat de Perpinyà i membre del CRESEM Martine Berthelot, del director del Departament d'Estudis Catalans Alà Bailach, i de la representant del grup gestor del GEE i professora de la URV, Carme Oriol. Tot seguit, va tenir lloc la ponència «Folkloristes de la Catalunya del Nord», pronunciada per la professora Berthelot, al llarg de la qual es va fer esment de Pere de Fenollet, Esteve Caseponce, Horaci Chauvet, Joan Amade, Carles Grandó, Pere Foucher, Simona Gay, Edmond Brazès, Jordi Pere Cerdà, Ramon Gual i Didier Payre. En acabat, es van iniciar les comunicacions, al llarg de les quals es va parlar de folkloristes (Antoni M. Penya, Josep Antoni Pont, Antoni M. Alcover, Jordi Pere Cerdà), de textos etnopoètics (el Llegendari català, el poema «*Soleida*» de Joan Maragall, una cançó de l'Hereu Mill), d'espais d'interès, imaginaris o reals (el cèlebre poble de Sant Esteve de les Roures, el Gorg de Llitors de Folgueroles, i el cau de les Goges de Celrà) i de personatges (la reina mora al País Valencià).

La primera tanda de contribucions va tenir lloc al matí de la primera jornada amb les intervencions següents: «A la percaça de l'imaginari: Antoni M. Penya i la recerca folklòrica», de Caterina Valriu; ««*Soleida*» de Joan Maragall: un palimpsest etnopoètic», de Ronald Puppo; «Imaginar el país: les contribucions al Llegendari popular català (1924-1930)», de Carme Oriol; «Del repertori real al repertori idealitzat. La plagueta de mossèn Josep Antoni Pont i la selecció posterior realitzada per Felip Pedrell», de Bàrbara Duran; i «Sant Esteve de les Roures, el poble inexistent», d'Emili Samper. A la tarda, es va continuar amb la segona tanda de comunicacions, encetada per «Mons reals i imaginaris a l'aplec d'Antoni M. Alcover», de Josep A. Grimalt; i seguida per «Entre la terra i l'infern: Món real i imaginat a la rondalla d'Alcover 'Val més matinetjar que a missa anar?'», de M. Magdalena Gelabert; «La llegenda d'«El gorg de Llitors», de Folgueroles», de Xavier Roviró i Carme Rubio; «Qüestió de perspectiva. Amor i primavera en una cançó de l'Hereu Mill», de Salvador Rebés; i «Cerdà folklorista: el real i l'imaginari en el pas de l'oral a l'escrit». Més tard, van tenir lloc les presentacions de nous materials bibliogràfics publicats sobre literatura popular: el número 7 (2018) de la revista *Estudis de Literatura Oral Popular/Studies in Oral Folk Literature* dedicat a «Identitat, folklore i educació»; *L'home de les paraules: Una història d'Antoni Maria Alcover*, de Caterina Valriu; *Corpus de fraseologia de les Illes Balears: classificació, descripció, contextualització*, de Bàrbara Sagrera; *La dona a les Rondalles Mallorquines d'Antoni M. Alcover*, i *Antoni M. Alcover i les dones. El model social i el poder de les dones que dibuixa Antoni M. Alcover a l'aplec de Rondaies Mallorquines*, de M. Magdalena Gelabert; *100 Llegendes urbanes. Unes històries sorprenents dels nostres temps*, de Carme Oriol; *Sant Vicent Ferrer en l'imaginari popular valencià*, de Joan Borja; *L'àguila i la rosa*, d'Ester Limorti; *Mariola*, d'Irene Fenollar; i *Alicàntara*, de Marina Pérez.

El segon dia, es va fer la darrera tanda de comunicacions: «La reina mora: realitat i imatgeria», de Joan Borja; «Espais i imaginaris, entre la raó i el pensament màgic», d'Alexandre Batailler; i «El cau de les Goges de Celrà, realitat o invenció etnopoètica?» d'Àngel Vergés. I el final de la jornada va ser dedicat a l'assemblea anual del Grup d'Estudis Etnopoètics, en la qual es va determinar lloc, data i tema central per a la trobada número setze, que tindrà lloc a Girona, els dies 13 i 14 de novembre de 2020, i estarà dedicada a la representació etnopoètica del mal.

La sòlida continuïtat de les trobades anuals del GEE és el reflex material de la consecució de l'objectiu primigeni amb què es va celebrar aquella reunió, l'any 2004, a la Universitat Rovira i Virgili. I respon perfectament a aquella voluntat d'optimitzar els esforços individuals a partir de la interacció de les persones. Així, dona fruits cada any en forma de coneixement, divulgació, companyonia i nous projectes. Per molts anys!

Silvia VEA VILA
Universitat Rovira i Virgili

Jornada d'onomàstica a la Universitat de Barcelona. Homenatge a Josep Moran (Barcelona, 28 de novembre de 2019). — Dijous 28 de novembre de 2019 es va celebrar a la Sala de Professors de la Facultat de Filologia i Comunicació de la Universitat de Barcelona una jornada d'onomàstica organitzada per José Enrique Gargallo, Joan Fontana, Maria-Reina Bastardas (Secció de Filologia Romànica, Departament de Filologia Clàssica, Romànica i Semítica), Eloi Bellés (Departament de Filologia Catalana i Lingüística General) i la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, que pretenia servir d'excusa encoberta per homenatjar un referent en aquest àmbit d'estudi, el Dr. Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica i membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

A dos quarts de deu del matí, es va encetar puntualment la jornada amb un acte inaugural a càrrec de Javier Velaza, degà de la Facultat de Filologia i Comunicació, Maria-Reina Bastardas, coordinadora de la Secció de Filologia Romànica, i membre del comitè organitzador, i José Enrique Gargallo, president de l'esmentat comitè. Tot seguit, al primer bloc d'intervencions, van participar-hi Javier Velaza, «La toponímia ibèrica a Catalunya: qüestions obertes»; Maria-Reina Bastardas, «Experiències d'uns anys d'etimologia onomàstica panromànica: el cas del projecte PatRom»; Marc Ruiz-Zorrilla Cruzate (Universitat de Barcelona), «Antroponímia russa»; i José Enrique Gargallo, que va donar veu a l'escrit «Tasques de l'AVL en matèria d'onomàstica», afaiçonat per Emili Casanova (Universitat de València; Acadèmia Valenciana de la Llengua) i Maite Mollà (Acadèmia Valenciana de la Llengua), els quals, malauradament, no van poder assistir a la reunió.

A migdia, després de la preceptiva pausa-cafè, van seguir les intervencions de Joan Veny (Institut d'Estudis Catalans), «Cognoms catalans d'origen occità»; Albert Turull (Universitat de Lleida; Institut d'Estudis Catalans), «Topònims catalans d'origen occità»; Joan Peytaví (Universitat de Perpinyà / Institut d'Estudis Catalans), «Francesització dels cognoms a la Catalunya del Nord»; i Joan Tort (Universitat de Barcelona), «Els noms de lloc com a clau per a la interpretació del paisatge». D'aquesta manera, es va arribar a la pausa prandial que assenyalava l'equador de la jornada.

La segona part de l'acte, que es va reprendre a les quatre de la tarda, es va dividir en dues tongades de tres intervencions, separades per una intermediària pausa-cafè. En la primera, van prendre-hi part Mar Batlle i Joan Anton Rabella (Oficina d'Onomàstica), «Tasques de l'IEC en matèria d'onomàstica»; Josep Ferrer i Joan Pujades (Fundació Pere Coromines), «El llegat de Joan Coromines dins l'àmbit de l'onomàstica»; i Jairo Javier García (Universidad de Alcalá de Henares), «El proyecto FRONTESPO (Frontera hispano-portuguesa: personas, pueblos y palabras) y la toponímia de la Raya». Quant a la segona, va anar a càrrec de Pere Navarro (Universitat Rovira i Virgili), «Els reculls onomàstics al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Estat de la qüestió»; Xavier Terrado (Universitat de Lleida), «La toponímia ribagorçana en el primer dels *Primers textos de la llengua catalana*, a cura de Josep Moran i Joan Anton Rabella»; i Enric Ribes (Institut d'Estudis Catalans), «El *Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears (NOTIB)*».